

Hals
Arkiv

Huse og gårde i Holtet

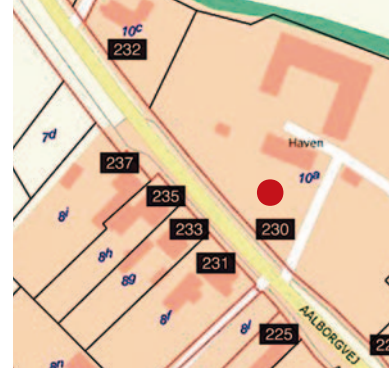
Teksten er baseret på indsamlinger foretaget af Tove Michelsen, Orla Poulsen og Klem Thomsen.

Tekst af Klem Thomsen

Redigering og billedvalg af Asbjørn Thomsen

Aalborgvej 230, Haven, Holtet

Gåser By, Øster Hassing, matrikel nummer 10a

Matrikelkortet for Gaaser By, Øster Hassing 1812-1857. Matrikelnummeret er nu rettet til 10a og navnet på fæsteren, Christen Thomsen, er anført. Matr. nr. 7, på modsatte side af vejen, er en fæstegård under Østeraagård mellem Gaaser og Hals.

Gården Haven i Holtet, i dag Aalborgvej 230, bliver den 18. november 1800 bortfæstet ¹⁾ til Christen Thomsen. Her stifter han bo og familie, først med hustruen Ane Nielsdatter, og efter hendes død i 1815 med sin anden hustru Else Thomasdatter. Efter hans død den 8. december 1831 overgår fæstet til hans hustru, Else Thomasdatter, som driver gården videre med hjælp fra sin yngste søn, Jens Christensen. Hun dør den 10. september 1850, og kort efter ophører Haven med at være fæstegård.

Ejerkredsen bliver ført knap så langt tilbage. I 1845 sælger "Marie Toft, født Carlsen, Enke efter afdøde Godseier Harald Raas Toft af Rønnebeksholm, og Kancellisecretair Kancellist Harald Raasløff af Kjøbenhavn" i alt 19 steder til "Amtsfuldmægtig Wesenberg i Aalborg". Et af disse steder er "et Sted Haven kaldet i Østerhassing Sogn, Kjær Herred, Aalborg Amt, gl: Hartkorn ²⁾ 6 Skp, nyt do ³⁾ 1 Td 2 Skp 2 Fdk 2 1/4 Alb som under 18 November 1800 er bortfæstet til Christen Thomsen".

I 1849 mageskifter ⁴⁾ "Jacob Vesenberg af Vesterladen" med "Jens Pedersen forhen i Vesterladen". I forbindelse med mageskiftet afhænder Jacob Vesenberg "et mig tilhørende Sted Haven kaldet i Øster Hassing Sogn Matricul No 10 der for Tiden et bortfæstet til Christen Thomsens Enke, med Bygninger" til Jens Pedersen.

1851

I 1851 udfærdiges et skøde, der starter således: "Jeg underskrevne Jens Pedersen Gaardmand i Gaaser Østerhassing Sogn gjør vitterligt at have solgt ligesom jeg hermed uden forangaaende skriftlig Kjøbecontract sælger og afhænder til min Svigersøn Christian Sørensen af Vesterhassing det mig ifølge Mageskiftebrev af 8 November 1849 tinglæst den 21 Februar [skulle have været december] 1849 tilhørende Sted Haven kaldet beliggende i Østerhassing Sogn Kjær Herred, dets Bygninger og Jordeiendomme af Ager og Engs Hartkorn ifølge den ny Matricul No 10, 1 Td 2 Skp 2 Fdk 2 1/4 Alb

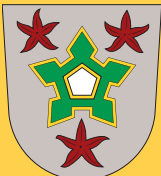
samt anført for Gammelskat 5 Rdl 12 Sk. hvilket Sted forhen havde i fæste af Christen Thomsens Enke som nu ved

1) Fæste er en livsvarig, og tit arvelig, forpagtning af jord, der betales fæsteafgift for. Ved fæstet udstedtes et fæstebrev, som var kontrakt mellem ejer og fæster.

2) Hartkorn - "hårdt korn", altså brødkorn, var tidligere en enhed for værdien af landbrugsjord. Da al betaling foregik med varer var det nødvendigt med et fælles værdimål, og man sammenlignede alle varer med værdien af det "hårde korn" eller hartkorn. Hartkorn målt i tønder (ikke at forveksles med tønder land). 1 tønde = 8 skæpper = 32 fjerdingkar = 96 album.

3) Gl. og ny matrikel. Da de tidligere matrikler ikke blev vedligeholdt var der efter udskiftningen omkring år 1800 behov en ny matrikel, som kom i 1844. Den handlede parcel havde før 1844 et hartkorn på 6 skæpper, og efter matriklen i 1844 et hartkorn på 1 tønde, 2 skæpper, 2 fjerdingkar og 2 1/4 album. Hovedformålet med en matrikulering er at have et grundlag for skatteudskrivning.

4) Mageskifte er at bytte fast ejendom eller dele heraf. Der vil ofte være tale om, at den ene part betaler et beløb til den anden part for en værdiforskel mellem de to ejendomme.

Gården Haven på Aalborgvej 230 Fotograferet i 1950.

Foto:
Sylvest Jensen,
Det kgl. Bibliotek,
Hals Arkiv, B14799.

Døden er Afgaaet, tilligemed den nedlagte Sæd og den ved Stedet værende Besætning”.

Herefter flytter for første gang en ejer af Haven ind på gården. Ved folketællingerne i 1855 og 1860 er Christian Sørensen og hustruen, Else Kathrine Jensdatter, at finde på stedet. Tilsyneladende får parret ingen børn.

1867

I 1867 sælger ”Christian Sørensen af Haven” sin ejendom til ”Jens Peter Andersen af Raabhui”. Foruden Haven drejer salget sig også om en gård i Gåser, matr. nr. 53. I forbindelse med handlen får Jens Peter Andersen en hæftelse omkring aftægt⁵⁾ til Christian Sørensen og dennes hustru. Denne aftægtskontrakt bliver tinglyst selvstændig og bliver i øvrigt først slettet i 1909.

Formodentlig flytter Jens Peter Andersen aldrig selv ind

på Haven, for ved folketællingen i 1870 bor han hjemme hos forældrene på Raabhui (Råbhuivej 17). Derimod bor aftægtsægteparret, Christian Sørensen og Else Kathrine Jensdatter, tilsyneladende på Haven med et plejebarn, en tjenestepige og en tjenestekarl.

1873

I 1873 sælger Jens Peter Andersen stedet til Bertel Jensen. Sidstnævnte overtager samtidig aftægtsforpligtelsen for aftægtsægteparret Christian Sørensen og Else Kathrine Jensdatter. Handlen omfatter foruden Haven stadig gården i Gåser. Køberen Bertel Jensen kommer fra ejendommen Høltet Møllegaard (Aalborgvej 205).

De næste 42 år driver Bertel Jensen landbrug på Haven. Bertel Jensen og hustruen Elisabeth får børnene: Jens Christian i 1872, Ane Marie i 1875,

Jens Anton i 1876, Marentine i 1878 og Johanne Andrea i 1887. Alle børnene får efternavnet Bertelsen.

Ved folketællingen i 1880 bor parret, de fire ældste børn, en tjenestepige og aftægtsægteparret på Haven. Ved folketællingen i 1890 bor parret og de fem børn alene på stedet, så formodentlig er aftægtsægteparret døde, selv om hæftelsen først slettes i 1909.

Ved folketællingerne i 1911 og 1916 bor ægteparret, samt

5) Aftægt er en aftale, hvorefter en ny ejer (eller fæster) af en ejendom forpligter sig til at underholde den tidligere ejer og hans eventuelle ægtefælle, så længe de lever. Sådanne aftaler var meget udbredte. Det aftalte underhold blev oftest fastsat ved en aftægtskontrakt, som nærmere bestemte ydelsens art: bolig og naturydelser som fødevarer og brænde samt tidspunktet for levering. Aftægtskontrakten blev som oftest tinglyst på ejendommen.

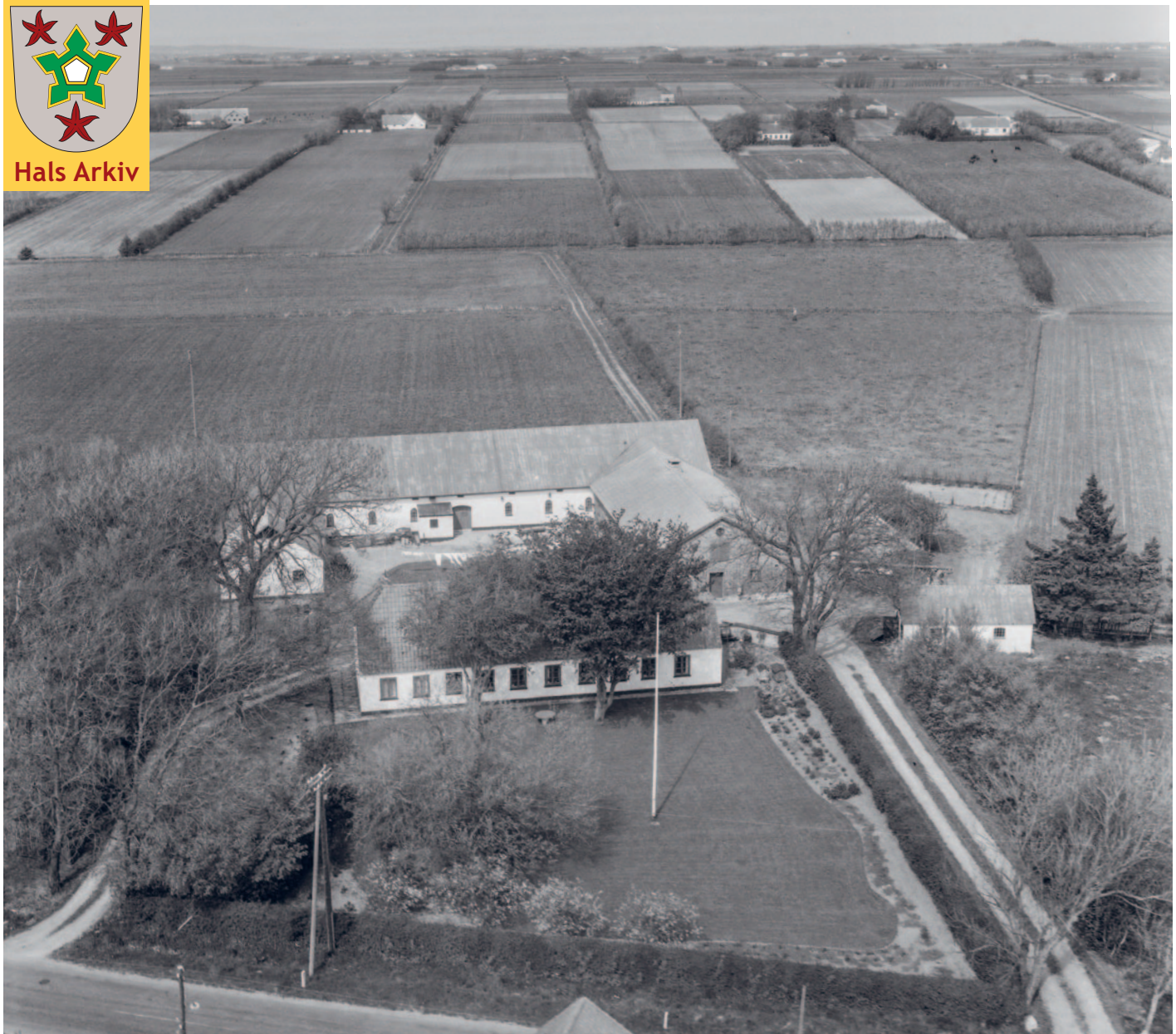

Foto fra 1965, hvor Haven stadig er en gård i god drift.

Foto:
Sylvest Jensen,
Det kgl. Bibliotek,
Hals Arkiv, B21446.

Jens Anton Bertelsen og Johanne Andrea Bertelsen på Haven. Ved sidstnævnte folketælling angives Jens Anton Bertelsen at være avlskarl.

1915-1917

I 1915 tinglyses salget af Haven fra Bertel Jensen til sønnen Jens Anton Bertelsen. Matriklen i Gåser hører stadig til ejendommen. Overtagelsen er dog først fra 11. juni 1917.

I skødet står bl.a. at der medfølger "Komfur, Kakkellovne, Grubegryde, Hylde og Rækker. Saa følger til Køberen ved Ejendommens Overtagelse, Gødningen, Avl, Afgrøde, Ildebrændsel og hele den udvendige Besætning, Avlsredskaber, Maskiner, Vogne og Seletøj, kort sagt alt Udbo, ogsaa Fjerkræ. Ligeledes følger Køkken, Bryggers og Mejeriredskaber,

Indbo og Sengeklæder alt saaledes som det staar og forefindes, naar Køberen overtager Ejendommen kun at jeg eller min Hustru har Ret til da at fratage til vor Datter Johanne Andrea Bertelsen, en Sengs gode Klæder med tilhørende Lagener, saaledes som vi udvælger samme."

Det fremgår også af skødet, at "Besætningen bestaar i Tiden af 4 Heste, 9 Køer, 7 Ungkreaturer, 6 Svin, 4 Faar med 2 Lam". Sælgeren lover, at der ved overleveringen skal være et lignende antal "af almindelig god Beskaffenhed".

Skødet indeholder også forpligtelser om aftægt til køberens forældre, Bertel og Elisabeth Jensen, så som "frit Ophold og Underhold i alle Maader, være sig Kost og Logis, Varme og Lys, Vask og Renlig-

hed, Pleje, Pasning og Opvartning samt fri Lægehjælp, Medicin og Klæder, kort sagt alle deres Livsfornødenheder uden Undtagelse". Sælgeren har dog endnu en forpligtelse overfor aftægtsparret, for når "de gamle afgaar ved Døden skal Ejendommens Ejer besørge og bekoste deres Begravelse overensstemmende med Egnens Skik og Brug".

Elisabeth (også kaldet Elsebeth) Jensen dør i 1916 og Bertel Jensen i 1922. Hæftelsen slettes dog først i tingbogen i 1925.

I 1920 tilkøber Jens Anton Bertelsen en "Kærlod [på] ca. 18½ Td. Land" af Anton Thomsen i Gåser. Denne kærlod er beliggende i Gåser Kær, umiddelbart nord for Haven.

Jens Anton Bertelsen (1876-1960) og hustruen Martine

Aalborgvej 230
fotograferet
i efteråret 2024.

Foto:
Tove Michelsen,
Hals Arkiv, B21447.

(1893-1988) får børnene: Anine i 1915, Jens Peter i 1921, Elsebeth Pouline i 1923 og Karen Liten i 1926.

Ved folketællingen i 1921 bor ægteparret på Haven sammen med de tre ældste børn og en tjenestekarl. Ved folketællingen i 1930 bor ægteparret på Haven sammen med deres fire børn og en tjenestekarl.

Og ved folketællingen i 1940 bor ægteparret på Haven sammen med de tre yngste børn.

1957

I 1957 overtager sønnen Jens Peter Bertelsen gården Haven efter sine forældre. Jens Bertelsen, også kaldt Jens Haven, bliver gift med Mie, og parret får døtrene Birthe og Inger.

Jens Bertelsen dør i 2001. Enken Mie Bertelsen sælger kort efter ejendommen.

2003

I 2003 overtager Bodil Bengtson og Gerda Marie Bertelsen adkomsten ⁶⁾ til stedet, og de sælger senere samme år til Britta Joseffa Nielsen. Formentlig bliver al landbrugsjorden stykket fra på dette tidspunkt.

Britta Nielsen søger, på vegne af Nørresundby Blik & Farve, om tilladelse til ud over at bruge stedet som privatbolig, også at drive erhverv fra dette, i form af en gros salg af blikemballage. Der bliver af den daværende Hals Kommune givet tilladelse til at indrette et lager i en de eksisterende bygninger.

2018

I 2018 overtager den nuværende (februar 2019) ejer, Michael Knudsen, stedet på Aalborgvej 230. Der er stadig mange bygninger på Haven, fra landbrugsdriftens tid, men parcellen er i dag kun på 8.402 m² og består kun af matr. nr. 10a.

6) Adkomst bruges i betydningen "besiddelse af en rettighed til noget". Et dokument, som fastslår en adkomst, for eksempel et skøde på en fast ejendom, kaldes et adkomstdokument.